AZALPENAK

MENDIRANTZ

LAUAXETA

Igande goxaldia dan ezkero, leyora urteten naz. Ufun datzazan mendi ertzetan eguzkijan zifinta afgija ikusten da, ta orain lafosazko marguak, gero bafiz gofingua bai'liran, ezin igafi zein margo nausi ixango dan.

Otsik ezta entzuten zabalun'an eta zugatzak nekez bada be, kentzen dabe euren ganetik goxeko lañua. Bedar ganetan intza dizdizkof dago. Arin duan bultzijak, kiazko mototsa itxiten dau ibar luzian.

Igande goxaldeko bakian egonagaz egon nago neure leyuan. Eztakit zetzaz oldoztuten dodan, ¡unerik edeñenak ixan be dira ezer oldoztuten ezfiranakokuak! Ene lufalde neuria, zaran edefa bake onetan!

Mendi magaletan datzan elexako juale-otsak entzuten dodaz. Lenengoko joera dot. Irugafenan jaupa egingo dau jauparijak. Asi naz soñekuak yantziten. Egun gus-tijan ba goxaldeko jaupa-usaña abuan erabili nai neuke.

Atsotxubak dira lenen datofzanak. Eztaukoe lo-gurarik eta gero beste etxekuak etofi dafezan be jaupara, eurek lenenguak dira. Geure jaunartzen dabe atso gustijak. Jauparijak euzkeraz itzaldi samufa egin dausku. Gixonezkotan bakafa naz. ¡Bai ba, goxeko seirak baño eztira!

Euzkeraz jauparijak itz-egin dausku ta poztu naz. Gitxitan entzun al ixaten dogu ba Goikuaren itza, geure ele onetan. Jai egunak zelan ospatu biaf doguzan azaldu dau jaupari bafijak.

Eta andik urten nazaneko, mendirantz ikusi dodaz gaste aldrak. Emiak eta afak. Eztira ixan lenengo jaupan, zein entzungo dabe ba? neure kolkorako ifaunduten dot. Eztakit ba. Eztira geutafak, erderaz baño eztabe itz-egifen eta. Euren atzetik nua ni be, neure lagunak geruago elduko diralako.

Artxanda goyak ixil datzaz. Derio, Zamudio eta inguruko emakumiak euren astuakaz datorz Bilbao'n esnia ekarten.

"Afe, afe" astua, didar egiten dabe. Bitxabal-ziar arin datorz emakume maratz areik. Etxeko abiak areik dira benetan.

Neure aufetik juan diranak jezafi dira. Eztira ofeik mendigoxale azkaf-azkafak, ariñegi neketu diralako. An goxalduten dira ta amaikatxu itz loi ta zikinkeri darabilez abuan. Euzkadi'ko ikufiña eztan bat ikusi dautset papafean batzubei. ¡Poztu naz! Tamala neuretzat litzake ba, euzkotaf batzuk arein antzean ikustia.

Ordu bi belubago eldu dira neure adizkidiak. Emakumiak eta gixonak.

—Eta entzun dozube jaupea?

—¡Bai orixe ta emakume gustijok jaunartu be bai! Gixonezkuak be batzuk bardin egin dogu. Zer ba?

—Ezerez baña...

—Abertzaliak uste dozu jaupea entzun barik mendira etorten garala-edo? Ez mutil geure lenengo zeregiña orixe dogu, gero bakian igaro dagigun be eguna.

Eta gaste mafekor areikaz mendiz-men di nabil gauberdirarte. Amaiketakua be artzen dogu. Izketa garbijak baño eztira entzuten. ¡Eta diran lirañak emakume areik!

Gero euzko-abestijak abestuten doguz. ¡Zenbat abesti baña! Abefi amea poztuko da ofelako gaste garbi ta onakin. Alatz edefena auxe dogu gero abeftzaletasunean, olako gaste onak euki al'ixatia.

Txistuba joten daun bat be etofi dan ezkero, bere sakeletik atera txistutxuba ta "Arin-Arin" bat joten dau. Biribil bat egiten dogu ta mendi goyan dantzan gabiltz. Antziñako efi bat dala geure au uste dot une ofeitan. Grezitaf areilo mendi ta zelayetan dantzan egiten eben legetxe, geure onek be egiten dau. Jaungoikome-ixunak biloxik ibilten ba'ziran ifufi ta mendijetan, geure gaste oneik yantzita, baña areik baxen edergafi dabiltz toki gustijak alafuten.

Gastarua ta poztasuna dantzan ikusten dodaz mendi goyetan. Zugatzak be dardaraz dagoz arein abesti mafekofak entzutian. ¡Auxe dogu geure efija, efi kufunena! Bere seme onakin eta alaba garbijakin.

Mendiruntz juan gara igande goxaldian eta mendijan ikasi dogu abeftzale ixaten.

Geure onduan ibili diran beste afotzak eztakije mendija zetarako dan be. Uste dabe oikerijak arexe eruan biaf dirala. Baña geuk ondo dakigu oikeri gustijak urijan dagozala, ez mendijan.

Mendirantz igande goxetan, jaupea entzun ostian! Eta an, anafasun edefean, alai ta pozik, abeslari, dantzari. Zeruba argi dago ta eguzkijak bere sutanguak jaurtiten dauz.

"Abefi gustijari
aguf egitera...

ERRIJETATIK

GERNIKA

EGAZTITEGI BAŔIA.—Landaberde auzotegian eta "Benta-zar" basetxearen soloetan egaztitegi bafi-edef bat ipiñi dabe.

Ofetarakoxe iragi daben basefi-etxe-ate--buruan, idazkun auxe ikusi dogu: "Egaztitegi-landetxea".

Auftemin, eztakit nundik, laureun txitatxu ekafi zituezan eta eunen bat olanda.

Ondo buakiyola opa dautsiet.

EŔDERAZ.—Goizean, neure landolara noyala, Aftekale-eftzean ondo jantzifako eta uliak oraingo erara polifo moztuta daukozan esnedun gaste bat dago.

PABLO MOLANO
De la clínica de San Antonio
Especial GARGANTA, NARIZ y OIDOS
Peñaflorida, 10. Teléfono, 14.168. Donostia.

Bafenkale'tik gora beste esnedun bat dator eta lenengoari dirautso:

—Ya tienes leche, o que?

—Ez (darantzutso besteak)—antes ya tienes, pero agora no tienes.

Ori esanda berialaxe neuri begiratu daust eta neure espanetan agertu dan atsekabe--ifibafetxua-edo ikusifa, arpegia gofi-gofi jafi jako.

¡Bafabasan ofurea dauke gero, orain,, basefifafak be!

EZKONTZAK.—Lastef ezkontzekotan dabiltz:

Afieta'taf Paul eta Badiola eta Otxoanezana'taf Serape, emengoxea.

Muñoz'taf Joseba Mirena, Bartzelonatafa eta Zuñiga'taf Irene emengo neskatilea.

Atxabal'taf Ixaka, itxas-gizona, eta Gonzalez'taf Emile.

Gustioi, zorion ugariak.

"CAFES MAYA"
IMPORTACION DIRECTA
Sarasate, 15 IRUÑA

ERIOTZA. — Bilbo'ko zaurietxian il zan, igaro zan astian Agife-amaloa'taf Kepa mutil gastia. Goyan bego.

KIROLA.—Zubigofi kirol-landan igandean, "azpil-eizea" egin zan.

Lenengo zaria geure adizkide dan Zerbera'taf Pantzezkak irabazi eban. Zorionak mutil.

"Azpil-eiza" "Tiro al plato" adierasoteko ipiñi dogu.

¿Txafto dagola?. Obeto zelan adierasoa esan begizkue eta pozik, ufengoan, ipiñiko dogu.

Academia Estornés
ESTUDIOS MERCANTILES
Contabilidad. Comercio. Taquimecanografía.
Mecanografía. LEGAZPI, 5. DONOSTIA

MAŔGO-LAUKI BAT.— Geure uda, etxeko areto nagozian Zaldunbide'taf Andoni mafgolariak, mafgozturiko lauki edef bat ikusi dogu.

Lauki ori Ipafagife'ren irudi bat da.

PELOTA. — Batzokien afteko pelota txapeltzea ikusteko asmoz, igande goizean lagun askotxu bildu giñan emengo pelota--tokian.

Jokatu zirean jokaldi bietatik lenengoa oso edef eta bardiña izan zan.

Alde batetik Abando'ko Orozko eta Iruskieta ziran; bestetik, Astrabudua'ko Umaran eta Gefikabeitia.

Lenengook efez eruan eben jokoa azikaldian, baña Orozko'k lagunik ez eban izan da urteak eztira alpefik igaroten-da, bere alegin guztiak alpefekoak izan zirean eta ogeian geratu zan.

Iñok irazbatea merezi ba-eban, merezidu eban, ba, Orozko aintxiñatxuko pelota-zale zintzo onek.

Hotel Jáuregui
CONFORT E HIGIENE
Florida, 16. VITORIA Teléfono, 1.626.

Bigafen jokaldian Bilbo'ko Del Rio eta Olaizolak, efez, oso efez irabazi eutsen Ortuzaf eta Astigafaga, Abadiñokuei.

EREÑO'N.—Eguraldi txaf da gusti be geure Txara-Txara'ko gastiak pozik joan ziran igandian Ereño'ra. Bai ba, izpafingian da, itzaldiak iragafita, euria gorabera joan barik geratuko zirean ba!

Eta afatsalderako inguruetatik lagun asko batu zan eta geure eletari gaftsu eta bikain diran Bafenetxea'taf Peli eta Teleria'taf Iñaki'k. Sabin-azia ondo baño obeto erein eben.

Bitzuon lana ondo atsegiña izan zan eta oso txalokatuak izan zirean.

Bafa Sabin txindof-kumia be.

BELU-MENDU.

Dr. Antonio Echeto
Enfermedades de la infancia
Prim, 19. :: San Sebastián

ELGOIBAR'TIK

Leku apurtxo bat nai nuke noizean beiñ ezpada ere, nere idazkitxuak azaltzeko.

ITZALDI ABERKOIA.—Igaro dan larunbateko iluntziko sortziterdietan, Euzko--Batzoki'ko gela bete beterik gizon ta emakumez itzaldi sutsu, argi eta aberkoibat egin zigun azkoitiko anderaño edef eta gaste batek. Epelde'taf Alberta'k ete aufekoa egiñ ondoren, altza zan txalo artean anderaño gaztea. Azkoiti'ki emakumeen agufa eman ondoren, gure izakera azaldu zuan; euzkaldunen ziñismen beroa; emakumeen politika gaiak; gure Ama Euzkadi'ren kate afaztakak; Sabin'en erakutsiak, guztiok berotuaz gure abefiaren maitasunian

LUIS ZATARAIN
MED.CO-DENTISTA
Hernani, 2, 1.° - DONOSTIA

Itzaldia bukatzean Juaristi'taf Miren emakumeak, lore txorta apain bat atsegiñez eman-zion txalo artean eta bukatu zan gau ontako gaia, "Euzko Abendarena" abestuaz.

Era ontako itzaldiak, maizago bear genduzke gure Batzokian, oso onuragafiak diran ezkero.

AZKOITIAR.—Igandean abeftzale talde aundibat mendirik mendi juan ziran Azkoiti'ra Beste batzuk, automobil etan. Guztiok, poz pozik etxeratu giñan Azkoiti'ko jai edef eta anaitazun beroa ikusirik.

ELGOIBARTAŔA.

ANGEL EIZAGUIRRE
CORAZON Y PULMONES.
RAYOS X Y ULTRAVIOLETA
Alameda, 14. Teléfonos, 12.509 y 12.450.
DONOSTIA.

ELOR'JO

Aguf "Lauaxeta" anayak bere idaskortsa ugafak janda daukon-ezkero neuk aftu-dok zerbait idazteko dodua.

MENDIGOXALIAK. — Egubenian emendik igaro zan aldra aundi-bat euren txistu eta abesti aberkoyakin Durango'tik etosala-ta "Intxorta" mendira ostera-bat egiten. ¡Ondo egiña!

BATZOKIJA.—Luzero itxita egon-dan eskero igandian zabaldu-zan baña ez gobernuen agindu ezpa-da, areto edo saloyan iraguntza edo obra batzut bera apaindute'ko egin diralako.

JULIO ALBEA
MEDICO-PARTOS
MATIA, 52, 1.°-Telf. 12.115.-SAN SEBASTIAN

OŔI-BIJEN IKARAN. — Egon ziran karlista-monarkiko batzuk efepublikiaren etoferan, ikusi dabe eztagola olako bilduf-ik eta asi dira "Sírculo Catolico" ipiñi biaf dabela-ta etxe-bat apurtsen asmu ofekin, bada ikusiko dogu zek urtenten daben, edozelan-be, gure abefijaren aufka juango dirala uste-dot bestela.

EŔABUNAK.—Erain eziñik gabiltz lugiñok, ainbeste euri eta otzegaz bada be--aldian lora gitxi ikusi-afen Anboto eta Udala ganetan egunokaz safi ikusten doguz.

ALBITSU.

ERNANDORENA
ORTZLARI (DENTISTA)
PRIM-KALEAN, 31, 2.°. — DONOSTIA.

BUENOS AIRES'ETIK

Eldu gara kai onetara. Nasa edo muele--onduan ixontzija lotuta dago ta ara nun safizen diran bafura, atzefgetxe edo Aduanero-agintari bi.

Alkaf-aguftuta-gero, euretariko batek itaunduten nau.

—Zein da ixontzijaren ixena?

"Ganekogorta Axiak", ixan da nire erantzuna. (Ixenok aldatuta dagoz).

Eta ixontzi-burubaren ixena, jauna?

—Etxano-Jauregi, jauna.

Au entzutian, bata bestia begifu eta lenguak bafiro be ifaunduten nau. Ez-ete-dira españafak ixenok? Nunguak ete-dira eurok?

Uribe'ren Jostolea
Alkondara eta enparauko gixon-janzkiyak.
Loyola-kalea'n 3'garren zen bakiyan
DONOSTIA'N.

—Ixontzi-jabiak eta Buruba euzkotafak dira, jaunok, esan neutsen, eta orduban ifaunak egifen euzanak, bere lagunari lepokada edefak emonaz, diñotso. Axu, enaxu beste bein españafa nazenik esan, ni be euzkotafa naz-da.

Bai, Etxebeste jauna, zu jayotzaz Argentinatafa, ni bafiz Befmeotafa, baña bijok, abenda berberaren semiak, euzkotafak gara.

ETRAIRU.

ETXE TA LURR SALDU-EROSTIA
Etxien-gain diru arrtu-emotia
INTXAURRAGA'tarr P.
Bilbao-Bailen, 3-2'g. 11.685 urrutizk

MENDATA

Igaro dan astian, Jaun-Goikuaren besoetan il zan, Asueta'taf Pantzeske, Aranatz'taf Martolona'ren emaztia. Aste onetan il da "Iragoikoetxe,,'ko Zenikaonaindia'taf Leander'en emaztia. Zerura igon da Beaskoetxea'taf Nikola'ren iru-ilebeteko umetxuba. Goyan begoz gustijok. Atsekabian lagun gayakijoez.

ASTOTERDI.—Lengo igandian, baba--zofo bat jaso bayetz eta ezetz apostuba egin eben batzuk. Apostuba egin eta gero babazoforik ezin aufkitu ixan eben. Batek esan eutsoen apaiz jaunaren babazofua ekafi egijela ta arexegaz apostuba egin.

Ixilean atera eben, baña jauparijaren mofoyak senti ebezalako-edo, urten zan eta an ixan ziran anka-otsak. Zofoaren jaubia bakafik eguan eta bafura sartu gura eban, baña mofoyak ez eutson itxi eta lepuan eruan eban etxera aneukin be bijan.

GASTE-BELU.

Carpintería
se vende, con abundante y moderna maquinaria, motores directos, espaciosos pabellones, línea de alta, transformador 25 HP., junto o separado, facilidades de pago, propio fabricación muebles o carrocerías.
Informes, Aldecoa y Sasieta, Ribera, 6, Bilbao, y Goicoechea, Zalla.

MARTTHA
Costura. Paseo Colón, 4, 1.°, derecha
Teléfono 15.472. — SAN SEBASTIAN

COMPRE ORBEA
Magnífica bicicleta nacional.
MORALES. Diputación, 3 y 5.
BILBAO.

UGARTETXEA TAR I.
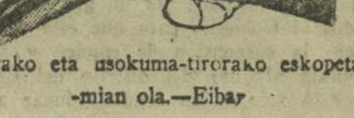
Eizarako eta usokuma-tirorako eskopeta--mian ola.—Eibar

Egunekua

EUZKO-LUGIÑAK

Igazi diran larunbat eta igandian gure euzko lugiñak azirik asko erein ebezan, ba.

Galastegi'taf Eli, "Gudari" idazle argi ta zofotzak Bilbao'ko "Centro Vasco,,'n erein ebazan euzko-azijak zirala-bide, egin eban lan edef eta onurakofai begira ziranakandik, txaluak-txalo entzun ebazan.

"Gudari,,'ren idazkoftza efpin - zofotza ixaten da; Eli'ren itza, aizto-efpiña baxen zofotz belafijetatik bijotzeratuten dan itza. "Gudari,,'ren idazkoftzian eta Eli'ren itzetan gauza bat dago, ba, beti; egija. Eta egija, irakufle, zofotza be zofotza ixaten da, mendi afuetako elofi-arantzea lakoxe zofotza ta minberea.

Bijotz-minberakandik, "Gudari,,'k eztau abegi onik ixango; belafi-minberakandik, Eli'k bez eskaf onik; zuzentza ta egi-zaliakandik baña abegi ta eskafona, bijak ixango dauz. Josu Umetxubak beste aldi baten Bere Ama Miren'i esan eutsana esango dautsagu, ba; "zuk egija esan beti, egijak gaizkatuko gauz-eta".

卐 卐 卐

Eta Euzkadi euzkotafen abefija dana, egija da. Abefijonen azkatasuna ta zorijona euzkotaf zinduak bakafik ekafiko dabena be, egi-egija.

Arerijo agirikuai, euren agiriko obenetatik garbifu barik euzko-soluetara saftuten iztia afisku aundiko gauzea dala be, ezta guzufa. Eta eun sagaf ustel ganbararatutiafen ganbarako sagaf zindo bakafari usteldduten iztia zorakerijarik aundiienetariko bat dala esatia be egi galanta da.

Barriola'tar I. M.
Gaixotegi'ko sendagillea urdail - gibel - este.
GARIBAI, 20, 2'g. — DONOSTIA.

Uskuftzaren ixen deuna abuetan dabela, lili-aftian ostenduta daroyen txefenaren aizto - edendunaz benetako uskuftzaliak edenduten ibilfia, Ufizi'ren bidiak itxi ta txefenarenetatik ibilfia dala diñuanak be, guzufik eztiño, ezta "Margarifa" ta "Margarifuak" Goikua'ren uskuftzaletasunak igifuta barik, Albontsa edo dana dalako bakaldun baldafen bat geure zijoftzale ekafi guriak igifuta dabixala diñuanak be.

"Gudari,,'ren idazkoftza, zofotza da; zauri asko odolduten dauzan idazkoftza da beria. Zofotza Eli'ren itza be; belafijetan ifintzika saftuta suba darijuela bijotzeratuten diran berunpilak ixaten dira, ba, Eli'ren abotik uftetan daben itzak.

Egija zofotza ixaten da, ba, baña gaizkatuko ba-gara, egija esan biaf. "Ama zuk egija esan beti, egijak gaizkatuko gauz eta."

卐 卐 卐

Eta Eli'k Bilbao'n erein eban euzko-azija alofta asko batzekua ixan ba-zan, Sota-Abufto'taf Imanol izlari gorenguak Gefnika'ko Batzokija'n erein ebana etzan alofta gitxiagokua ixango.

Imanol'ek egin eban itzaldija benetako itzaldi txalogafija ixan zan, ta irakatsi askokua.

Gaufko efkaldafak eta atzoko bakaldafak, Imanol'en eretxiz, euzko abeftzaliontzat alde asko bakuak dira. Baña bataz edo bestiaz geratu biafa ba'litz, Efkala'gaz lenago geratuko litzake Albontsa'gaz baño.

Albontsa'gaz, Efkala'z ospatu dogun "Abefi-Egunik" ospatuterik ezeguan, ba, ¡ezta orain egifen doguzan itzaldijak eta zabalkundiak egifen ibilderik be!

Sota - Abufto'ren eretxiz, ba, Albontsa eta Efkala, bijak dira gure arerijuak. Baña bijetatik txafena, ankefena, Albontsa.

Beraz Albontsa'rik eztogu biaf, "Margarifa"-lorarik, ¡ezetan bez!, geu erailgo gauzan aizto edenduna ostenduten daben lorak dira lora ofeik-eta.

Gofoto-lorarik eztau gura Sota eletari yayuak; arek gura dauzan lorak mafe-lorak dira, Emakume-Abeftzale-Batza'k Euzko-Baratza edef mafalian softzen dauzan zitori-zurijak.

Euzko-lugin onen itzaldija, bene-benetako euzko-lugiñaren itzaldija ixan zan, eta berak erein ebazan azi zinduak abegi onez aftubak ixan ziran, ta benetako mafasunez txalotubak.

Enbeita'taf Balendin oleskarijak be txalo asko entzun ebazan, ta bafa Ortuzar'taf Garbiñetxu abeslari txukunak be Azkena Euzko-Abendearen ereseŕkijaz emon yakon, eta larunbat gabean Gefnikaf-Batzoki'ratu ziran gustijak, pozen-pozaz, abuetatik adufa erijuela geratu ziran.

Zorijonak gefnikaf itzaldi eraltzale zolijai, bafa, Argatxa'taf Nekane, Abaibaf'taf Miren eta Astelafa'taf Nile, E. A. B.'ko lendakari, ordeko eta idazkari begikuai be. Oneik iru emakumiok eta Mardones Euzko-Batzoki'ko lendakari ordiak itzaldijetako maipurutzea bete eben.

Gure Gernikaf-Batzoki'ko eraltzale zintzuetan be ofatio gauzatxu baten utsa uaftu geban; Arbelua'ren abots-jasokiñik ezeben eruan, eta eletarija eguan aretora saftu ezinda andik at geratu zintzazanok, geuk gura genduban beste entzun barik geratu gintzazan.

Batzoki-saferako atiak be alako itzaldi--egunetarako-ta, ifintzilaritxubak daukez, ate-ifintza areik zirala-ta, eletarijaren itzik gafantzitsubenak entzun barik geratu biaf ixan gintzazan-eta.

Ufengo itzaldijetarako ate ifintzilarijoi, ia gaimel apuf bataz iguzten dautsezuen, gosez dan negaftija ixilduteko, atsegiñen yakon yakiz espanak igurtzitia lakorik eztago-ta.

URIBITAŔTE'TAŔ IBON.

Semillas forrajeras
Unico importador de la remolacha forrajera Original v. von Borries Eckendorf alfalfa, trébol, maíz blanco caragua y toda clase de semillas forrajeras.
PABLO BILBAO, Almacén de cereale
Sonera, 6. Teléfono, 14.438. BILBAO

Academia de Corte
DE PARIS, para señoras y señoritas.
sistema Lizarriturri. También se enseñan sombreros, corsés-fajas
Se dan títulos profesionales.
Directora: VIUDA DE BILBAO
Alameda Urquijo, 22, 3.° derecha.

Azkoitia'tarr Iñaki Buruñurduna

Bere oroimenez

Oraiñ denbora asko ez dalarik, "Kizkitza" jaunak idatzi eban EUZKADI'n, idatzi edef bat, Azkoitia'taf Iñaki (Jel-alde) tzaz.

Eta nik, Mexico'n bizi izan nintzanean, "Jel-alde" asko ezagutu nebalako, zerbait beratzaz esan nai nuke.

Nik ezagutu nebanean, Azkoitia'taf Iñaki, indijuak "E Pocito" esaten dioten txadonako txaunburua zan. Eleiza au, Tepeyak deritxon menditxoen dago.

Mendi onetantxe agertu zitzayon Guadalupe'ko Andre Miren, Cuahutitlau'eko indijo bateri.

Iru lekutan agertu ta itz egin zion Andre Miren'ek eta Andre Miren'ek bere agerkundiaz donetu zituan iru lekuetan, iru eleiza edef daude. "Basilica Monumental" edo Txadon nagusia, "El Cerrillo" deritxon beste txadon edefa, ta "El Pocito" izena duana.

"El Cerrillo" izena duan eleiza edef onen biran, euzkotafak egindako orma edef aundi bat dago.

"El Pocito" deritxon eleizean befiz, uf garbi, gardendun oxiñtxo bat, indijuak, mirari edo alatz aundiak Guadalupe'ko Amagafik, uf aren bitartez jarizten dituezan oxintxoa.

1916 gafen uftean, nik ezagutu nuanian, "Jel-alde" eleiza onetakoxe txaunburua zan, len esan detan bezela.

Eleiza onetatik, eleiza nagusira dagoan bidea, jun da etofi, gora ta bera, gelditu gabe dabiltzan notiñagaz, dana gastatuta dago.

Mexico'ko Zerutaf Zaindari dau. Guadalupe'ko Ama gana, ufte gustian, baña batez ere bere agerkunde egunetan, efkaldefien alde guztietatik, bai Ipaf-aldetik, Mexico'ko abenda gustiak jotzen dute. Bafa ere, oraindik, Hernan Cortes'ek eramandako erdera ikasi ez dutenak, Amerika bilatu baño lenagoko izkuntzat erabiltzen dituzten indijo jatofak ere.

Nere senafa, "Jel-alde,,'ren adizkide aundiya zan, biyak abertzaleak ziralako, ta "Jel-alde,,'k iñoiz EUZKADI'n idatzi zituan euzkeraz, nere senafak Mexico'n euzko Abefiyaren aldez egindako lanatzaz idatzi luzeak.

¡Beste aldi batzuek ziran ayek...! Ondo pozez gogoratzen naiz, nolako txera bigun eta mafekofa, Pantzeska'taf eta begikoa egin zigun nere senafen ta neri, ta nolako ordu gogokoak igaro ginduzan. Pantzeska'taf areto txiro artan, Abefiyatzaz, Euzkadi'tzaz eta Sabiñ'etzaz izketan.

Antxe ikusi nuan lenengo aldiz "Jel--alde,,'ren anai bat, Azkoitia'taf Afa Joseba, gero 1917'g. urtean Mexico'n il zana, guztiz abeftzale zintzua ta aundiya ura ere.

Atlantiko itxaso aundiya igarota, atzefian, ufuti egon ez danak ez daki nolako samurtazunakiñ mafatzen dan eta gogoratzen dan nof bere Abefi edefa, geyago ikusiko ez dala, edo betiko galdu dala uste izaten danian batez ere.

Aldi artan "Jel - alde,,'k England'eraz ikasi eban, eta Irlanda'tafak England'tarakiñ zebilen auzijan ufetik jafaitzen zion, bertako izpaf ingiak irakufiaz, eta une artan EUZKADI izpafingira idatzi luze, edef, euzkerazkoak, bialtzen zituan guztiz safi.

"San Luis Potosi,,'tik Mexico'ra juaten giñan gustian ikertzen genduan bera, ta azkeneko aldiz ikusi genduanian esan zigun, egun batzuek igarotzen etofiko zala gure etxera, baña egun au iñoiz ez zan iritxi, bada "Jel-alde,,'k bere azti osoa Jaungoikoari opatuta zeukan, eta azti pizka bat bere zef egiñak ematen ba'zioten Abefijari ezkeintzen zion.

Safitan erteten zuan belguntzak egitera Puebla, Mexico ta Morelos latefietara, orduantxe matxiñada gogofean zebiltzan lekuetara.

Egun batean, "el-alde" Zapata'ren gudari gogofen eskuetan erori zan. Gudari abek Vila'ren gudariak begiñ odolzale amoratuak ziran.

Beren gudari buruengana eraman zuten, eta abek galdetu zioten ia zertan zebilen leku ayetatik.

"Jaungoikoa gauza guzien gañetik mafatu biaf degula, Beragafik alkaf mafatu biafian gaudela eta danok Donokian daukagun Afa baten semeak gerala irakasten nabil" erantzun zioten.

Ez zioten ikara andirik eragiñ Zapata'tafari "Jel-alde,,'ren erantzuerak, beintzat ixeki egiñ biaf zutela eta zugatz bat aukeratzeko agindu zioten.

Afa Iñakik, apal apal erantzun zuan "Jaungoikoak nai duana izan deyela".

Au afu zuanian, gudari buru batek esan zuan "Gizon onek itz egin dezala" ta "Jel--alde,,'k itz egiñ zuan...

Nik ez dakit zef esango zuan une estu artan "Jel-alde" gixajuak; iñoiz ez zuan bef-esan an orduan esan zuanik, baña Jaungoikoaren izenean esan zituan itz ayek, bigundu biaf izan zituen Zapata'tafen biotzak eta "Jel-alde,,'ri azke utzi zioten.

"Jel-alde,,'k ez zion batere gafantzirik eman gertaera oni, ta egun batzuek geroago irten zuan befiro ere Jaungoikoaren itza, bastef guziak suaz efe, ta odolez buztitzen zituzten gudari matxiñatu ayeri eramatera.

Nere senafak bilduf aundia izaten zuan "Jel-alde,,'gafik, eta egun batean auxe esatera eldu zan:

—"Baña Afa Iñaki, nik ez dakit zergafik jartzen dezun zeure burua ofelako afiskuetan, gañera lan guziak alpefikakoak izango dira ta, oyek gizonok, erailtzale amofatu batzuek baño ez diralako."

Eta berak erantzun zion:

—"Zef edo zef beti egiten da, iñork gutxien uste duan lekuan gogo bat zeruratu leike."

"Jel-alde" beti zebilen Donokirako gogo bila, andik eta emendik, al zuan lekuetatik, Popocatepelt sumendiak buleztutzen dituan odolez gofitutako Mexiko'ko mendi aundiak ziaf...

Atzedendu zafez, zeuk aiñ sutsu ta biotzez otseindu zenduan Jaun onaren besoetan, atzedendu zafez, abeftzale zintzo ta beroa, Sabiñ'en erakutziak zabaltzen, zeure Abefi mafetik ufuti, zeure nagusiak bialdu zinduen lekuan, ainbeste lan egiñ zenduan aberkide ona, eta zeu zauden Donokitaf Abefitik, gure Ama Euzkadi'ri. ¡Afen! lagundu egiozu.

AŔITOKIETA.

Uafa.—Zeure erderazko idaztijak atsegin ixan yatazan baña gaurko au atsegiñago. Idazten jafai biaf dozu, ondo egiten dakixulako ta gauza jakingafijak idazten dozuzalako. Dakijenak egin biaf dabe. Zorijonak zeure lan edefagafik. Aguf eta ondo ibili.—Lauaxeta.

Otra vez en Olabeaga

Los provocadores sembraron la alarma disparando más de doscientos tiros, sin que resultara ningún herido

En el barrio de Olabeaga se reprodujeron el domingo los hechos que vienen ocurriendo esta temporada y que tienen a aquel pacífico y honrado vecindario en un estado continuo de alarma e intranquilidad. Lo ocurrido el domingo ha venido a colmar la inquietud y la indignación de aquellos vecinos, los cuales esperan que se tomen medidas serias y eficaces que les garanticen ese derecho a la tranquilidad y la seguridad que asiste a los ciudadanos de todo pueblo civilizado.

Porque el domingo se hicieron en Olabeaga doscientos o más disparos de arma corta. El tiroteo duró un buen rato y daba la sensación de que se estaba desarrollando allí toda una batalla. No hubo ningún herido; pero esta circunstancia parece más un milagro que una cosa verosímil. Decimos esto porque fué tiroteada incluso una casa de vecindad. Los proyectiles pudieron penetrar en las habitaciones y herir a algún pacífico vecino. Pudieron también herir a algún transeunte igualmente pacífico. Si, afortunadamente, no ocurrió nada de esto, fué milagrosamente y no porque los sucesos no lo justificaran.

Las referencias oficiales del suceso son muy escuetas y no aclaran las circunstancias del hecho. Se dice en ellas que dos bandos políticos, uno de nacionalistas y otro de izquierdistas, al parecer, se encontraron en aquel barrio, cruzándose entre ellos unos 200 disparos.

Acudieron allí guardias de Seguridad y agentes de Vigilancia, los cuales practicaron veinte detenciones y se incautaron de cuatro pistolas y una escopeta.

Añade esta referencia que ambos bandos llegaron a las manos y resultaron contusionados Miguel de la Fuente, de 23 años, y Mariano Gómez, de 21, los cuales fueron asistidos en la Casa de Socorro del Ensanche, a cuyo centro acudió también Ramón Bobadilla, que dijo que le habían contusionado en la misma refriega y que sospechaba que tenía alojada una bala en la cabeza, la cual (la bala) no apareció por ningún sitio.

Según referencia recogida en el lugar del suceso, a última hora de la noche fueron vistos por aquel paraje varios individuos ajenos al barrio. En la taberna de don Joaquín Arteta, donde se reunen habitualduos sospechosos, que nunca habían sido gatarzas, fueron sorprendidos dos individuos sospechosos, que nuncah abian sido vistos allí. Previendo una agresión, se les registró y se les ocuparon sendas pistolas, que fueron entregadas a un carabinero, el cual las entregó a su vez más tarde a los guardias. Estos dos individuos son, probablemente, los dos primeros contusionados, a los que algunos de los parroquianos de la taberna agredieron, indignados.

Poco después comenzó el tiroteo, dirigido principalmente contra el establecimiento del señor Arteta, al que se atacó por varias partes a la vez a favor de la oscuridad de la noche. En las fachadas del edificio están los impactos, en gran número, que dan fe de la agresión.

Al mismo tiempo se oyeron disparos en el camino del Santo Hospital y en las cercanías de la estación. Un grupo de vecinos reaccionó ante la agresión y salió al encuentro de los que hacían funcionar las pistolas en la sombra, encontrando a algunos en las proximidades de la estación y cambiándose algunos golpes.

Al señor Arteta, que ha visto su casa tiroteada bárbaramente por segunda vez, se le acusó de haber disparado una escopeta desde su domicilio, con lo que no hubiera hecho otra cosa, caso de ser cierto este extremo, que repeler la agresión. Esta fué la escopeta que recogieron los guardias, que detuvieron al señor Arteta y a otros doce vecinos de Olabeaga, varios de ellos nacionalistas. También detuvieron a otros siete individuos de significación izquierdista.

Se da el caso de que los tres individuos contusionados son vecinos de la calle del detalle interesante para determinar de dón-detalle nteresante para determinar de dónde partió la agresión, porque parece indudable que en el suceso hubo unos agresores y otros que reaccionaron contra aquéllos. Cabe preguntar qué hacían en Olabeaga, a las once y media de la noche, esos individuos que viven a varios kilómetros.

El Juzgado competente puso ayer en libertad a todos los detenidos, con excepción del señor Arteta y los individuos a los que se les ocuparon las pistolas, que no son vecinos de Olabeaga por cierto.

Con motivo de la agresión cometida en parecidos términos el día 14 pasado, señalamos lo lamentable del caso y el peligro de una derivación más dolorosa de estos sucesos, así como la conveniencia de tomar medidas serias contra la gente perturbadora, que, por lo visto, ha tomado aquel barrio como campo de experimentación para sus hazañas pistoleriles, colocando en un trance bien triste a un pacífico vecino como es el señor Arteta, cuya seriedad está bien acreditada allí, y el cual se vió acaso obligado a defender su casa como pudo. Hoy hemos de insistir en aquellas consideraciones. Se viene provocando y agrediendo a los nacionalistas de Olabeaga en tal forma y con tal impunidad hasta ahora, que cualquier día pueden surgir esas derivaciones tristísimas que se están temiendo.

LA AZUCENA
Fábrica de flores.—Plaza Nueva, 12